

ויאמר משה

ראש השנה. א'-ב' תשרי ה'תשפ"ב. עלון מספר 152.

מאמרים לראש השנה:

החסד שבתשובה.

בדברי משה רבנו לישראל טרם מותו, מתאר הוא להם בנבואה את שני מסלולי הבחירה שיהיו לפניהם לאורך כל שנות ההיסטוריה: המסלול האחד, לנהל את חייהם על פי הוראות בוראם אוהבם, ובכך ייטיבו לעצמם, בדומה לאדם המקפיד להשתמש במכשיר היקר שרכש

אך ורק לפי הוראות היצרן, וממילא מפיק הוא מהכלי את מירב ומיטב ההנאה והתועלת. והמסלול השני, ללכת אחר שרירות לבם ועצת יצרם, והתוצאה תהיה בהתאם. בסיכום דבריו, אומר משה רבנו לישראל: "והיה כי יבאו עליך כל הדברים האלה... ושבת עד ה' אלקיך ושמעתי בקלו... ושב ה' אלקיך את שכותך ורחמך".

פסוק זה מבאר את המונח

"תשובה". יש הסבורים בטעות כי המתחזק בתורה ובמצוות ועוזב את דרכו הקודמת, שהתאימה יותר לאומות העולם מלעם סגולה, נקרא "חוזר בתשובה" משום שקיבל תשובה לשאלותיו. אולם ביאורו האמיתי של המונח "תשובה", הוא שיבה לאבא שבשמים ולהליכה בדרכי הטובים והישרים, ככתוב: "ושבת עד ה' אלקיך ושמעתי בקלו".

ואמרה התורה: "ושבת עד ה' אלקיך", ללמדנו

שכאשר יהודי שב לבוראו, אינו דומה לעבד המביע

חרטה לפני המלך. במעמד כזה של עבד לפני מלך, המלך יושב על כסא מלכותו הניצב על במה גבוהה, בעוד העבד כורע ברך ברחבה שלמטה ומתודה על חטאו. אבל יהודי השב בתשובה, כבן מלך הוא, שכאשר מביע חרטה רץ הוא במעלה המדרגות של הבמה, מגיע עד המלך ומתרפק עליו בכי עז של צער על חטאו ובחיבוק חזק של אהבה. וזהו שאמר "ושבת עד ה' אלקיך"! עד אליו ממש! זוהי כוחה של תשובה אמיתית.

והנה, יש הסבורים בטעות שאם ישוּבו בתשובה, יעשו בכך "טובה" לה' יתברך, ואינם יודעים כי אחד החסדים

הגדולים שעשה הקדוש ברוך הוא עמנו, הוא שנתן לנו את אפשרות התשובה. וכמו שכתב הרמח"ל ז"ל ב"מסילת ישרים" [פרק ד']: "כי הנה באמת איך יתקן האדם את אשר עוית והחטא כבר נעשה? היוכל להסיר המעשה העשוי מן המציאות? אמנם מידת הרחמים היא הנותנת... ושהתשובה תינתן לחוטאים בחסד גמור שתחשב עקירת הרצון כעקירת המעשה".

שהלא האדם הוא "סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה", וכמו שכותב הזוהר [נשא דף קכ"ג עמוד ב']: "סולם, ודאי איהי נשמת חיים". כל הפעולה שהאדם פועל בעולם הזה, בין טובה בין רעה, פועלת ומחוללת שינויים אדירים ביקומים הרוחניים המקבילים לעולם הזה. דומה הדבר לפעולה כפיזית קטנה של לחיצה על כפתור, שמשחררת קיטור שבכוחו לבנות או להרוס מדינה שלמה. נמצא שכאשר אדם מקיים מצוה

על טרקטור, כל אחד יש לו כוח עצום בידי, להרים דברים, להרוס חומות בטון ולהתהפך לגמרי, מן הקצה אל הקצה. כוח רב עוצמה יש בידינו בחודש זה, ועלינו רק להשכיל להשתמש בכוח זה, על מנת לסלול לעצמנו דרך להגיע ליום הדין, זכים ונקיים, מנוקים מכל חטא ועוון ודבקים ביראת ה' ואהבתו. וכדי להצליח לנהוג על הטרקטור האלולי, יש לדעת דבר אחד: בנו הדבר תלוי!

מסופר על אחד מראשי הישיבות, שנכנס אל בית המרקחת השכונתי ובקש מהרוקח מספר ויטמינים שהיו נחוצים לו. "תביא לי ויטמין סי, גם ויטמין די", בקש ראש הישיבה. משקבל את מבוקשו, הוסיף וביקש: "והכי חשוב, ויטמין בי". הרוקח פקח זוג עיניים ושאל: "מה זה ויטמין בי, מה יעודו?". ראש הישיבה הסביר לו: "ויטמין בי הינו ויטמין מיוחד שמי שצורך אותו בימים אלה, יוכל להשיג שנה טובה, מתוקה ומבורכת". נוכח תמיהתו הכפולה של הרוקח, הסביר ראש הישיבה: "מקורו של ויטמין זה הנו במסכת עבודה זרה, בה מסופר על רבי אליעזר בן דורדיא שהיה חוטא מופלג ושב בתשובה, לאחר שבכה והבין שאין הדבר תלוי אלא בי – שעליו עצמו לעמול את עבודת חודש אלול, עליו לקחת אחריות על עצמו ולהשיג את היעד של תשובה והתעלות, הוא זה שיזכה בודאות לשנה טובה ומבורכת".

על כן עלינו לקיים בעצמנו: עורו ישנים משנתכם ומתרדמתכם. להתעורר בתשובה ובמעשים טובים, למהר לעזוב דרך רשע, ולפלס לעצמנו דרך אל היכל התשובה, על ידי ריבוי התורה, התפילה והמעשים טובים ביגיעה וביתר שאת.

הרב מפוניבז', הרב יוסף שלמה כהנמן צוק"ל נכנס יומא חדא אל היכל הישיבה, והציע שאלה לפני הבחורים: "אם אדם שוקע בתרדמה, ובחלומו מגיח לעברו אריה חד שיניים, שועט ומבקש לטורפו. האדם רואה בעיני חלומו את האריה ופותח בשאגות מתוך שינה: "הצילוני! הצילוני!", ואנחנו עומדים מהצד ומתבוננים בו, סובל ומפוחד. מה נוכל לעשות על מנת להושיעו ממלתעות האריה?". הוא הוטיב לה והוא פירק לה: "אתם יודעים מה נוכל לעשות? נוכל פשוט לגשת ולהעיר אותו. לנער אותו. הוא יתעורר משנתו, החלום יתפוגג וגם האריה ימוג כלא היה".

בונה ומתקן הוא עולמות עליונים ומקבל על כך שכר גדול ועצום, שהרי התגבר על יצרו הרע, ואילו כאשר עובר חלילה עברה, הורס ומקלקל ומחריב בעולמות העליונים, ועל כך נענש. ולכאורה כאשר חטא ובא ומבקש סליחה ושב בתשובה, היה אמור הקדוש ברוך הוא להשיב לו: "ראשית עליך לשלם את כל אשר קלקלת והרסת במעשיך הרעים, ואחר כך אוכל לדון אם לסלוח לך", אולם הקדוש ברוך הוא בחסדו "נושא עוון", מרימו כביכול על עצמו, וטורח לתקן את הקלקולים שהשב בתשובה קלקל בעבר. האם לא חסד גדול ועצום הוא? וכמו שכתב רבנו יונה בתחילת ספרו "שערי תשובה": "מן הטובות אשר היטיב ה' יתברך עם ברואיו, הכין להם הדרך לעלות מתוך פחת מעשיהם ולנוס מפח פשעיהם".

ומהי תשובה אמיתית? הנה קיצור לשון הרמב"ם בהלכות תשובה [פרק ב', ב']: "ומה היא התשובה? הוא שיעזוב החוטא חטאו, ויגמור בלבו שלא יעשהו עוד, וכן יתנחם [יתחרט] על שעבר, וצריך להתודות בשפתיו". אשרי אדם הזוכה לנצל את ההזדמנות הנפלאה הזו של התשובה כל עוד הוא חי בעולם הזה, ובפרט בימים נפלאים אלה הסמוכים לראש השנה, יום בו כל באי עולם עוברים לפניו יתברך כבני מרון, והוא קובע את גורלו של כל אחד ואחת מאתנו לכל השנה כולה, בבריאות ובפרנסה, בנישואין ובילודה, ובכל ענין אחר. ויהי רצון שנתברך עם כל בית ישראל בשנה כובה, כתיבה וחתימה טובה.

(לקוח מהגאון הרב זמיר כהן שליט"א, ראש ישיבת "היכל מאיר", רב שכונת אתרוג בכיתר עילית, וראש ארגון "הידברות")

"אדיה ישאג מי לא ידא"

צאו וראו: גם מאה אנשים כי יתלכדו יחדיו, לא יוכלו לעקור קיר בטון ממקומו, גם אם ידחפו בכל הכוח. הקיר יעמוד איתן ואף פיסת בטון לא תנשור ממנו. ולפעמים יכול אדם אחד בודד, אולי אפילו חלוש כח, להפיל ולהרים גם חמש קירות בטון גם יחד – כאשר אותו אדם נוהג על טרקטור. הטרקטור בכוחו החשמלי ובזרועות הפלדה שלו, נותן לבן אדם כוח שאין גם למאה אנשים יחדיו. אתו יוכל להרוס ולשבור, להיזיז ולעקור. בחודש אלול כל אחד מאתנו יושב

את זה עלינו לעשות בחודש זה, להעיר את עצמנו, למשות את עצמנו מתוך התרדמה העמוקה בה אנו שקועים. ואת זה עושה קול השופר הצועק ומריע: "תתעורר בן אדם! תתעורר משנתך! עור מתרדמתך!".

הרב שבתאי פרנקל זצ"ל שההדיר את ספר "היד החזקה" של הרמב"ם, החזיק בידו את כתב ידו של הרמב"ם עצמו ובהתבוננו שם אל ליבו, שכאשר הרמב"ם כותב שמצות תקיעת השופר היא על מנת לעורר את האדם כדכתיב "עורו ישנים מתרדמתכם!", הבחין שבכתב ידו של הרמב"ם מופיעה התיבה "עורו" פעמיים: "עורו עורו ישנים מתרדמתכם!". כי

את זה צועק קול השופר: "עורו!". המשגיח הרב יחזקאל לוינשטיין זצוק"ל הטעים את הדבר על ידי משל מהחיים: באחד

המחוזות של מדינת ניו יורק, נחקק חוק בלתי מתפשר, לפיו חל איסור עז ללכלך את החצרות שלפני הבתים. החוק הכריח את כל דיירי המחוז לשמור את חצרותיהם לבל תתלכלכנה, על מנת לשמור על נוי והדר המחוז. אנשי העירייה היו מסתובבים מפעם לפעם בין השכונות והחצרות, והיה כי מצאו חצר מלוכלכת ומוזנחת, נקנס בעליה בהון רב. הסיטואציה הביאה את היהודים להרגל קבוע: כל אימת והיו פקחי העירייה מתקרבים אל האזור היהודי על מנת לבדוק ולקנוס, היה ממחר אחד היהודים להעמד בפתח הרחוב, כשקולו היה צווח: "אידאלך! אידאלך!" (יהודים, יהודים). הקול הקורא "אידאלך!" היה נותן את אותותיו,

יהודי הרחוב היו ממהרים לנקות חיש את חצרותיהם בניקוי מהיר ויסודי, ועד שהופיעו פקחי העירייה, כבר היתה כל חצר מצוחצחת ונקיה. הסיפור הזה מתרחש גם אצלנו, מידי שנה בשנה. כל אחד הלא אמור לנקות את חצרו, לנקות את בתי נפשו ולהשמר שיותר נקי, זך מכל עוון ומצוחצח מכל אשמה. אולם אין אתנו יודע עד מה, היצר מצליח ללכלך את

החצרות ולהפיל אותנו אל פח יקוש. כאשר מתקרב הזמן בו יפקחו על מעשינו, יום הדין, בו יפשפשו לראות ולבדוק האם נקיים אנו חכים, אם לאו, מופיע קול השופר ומרעים בקולו: "אידאלך!" – זועקת התקיעה חועקים השברים, "אידאלך! יהודים!"...

ועלינו מוטל להבין את הרמז, להתעורר מקולו של השופר ולמהר לנקות את החצרות, לשוב בתשובה שלמה ולהיטיב את דרכנו. עבודת הימים הללו צריכה להעשות מתוך פחד ורעדה מחד, ומתוך שמחה של דבקות מאידך. "וגילו ברעדה" – במקום גילה, שם תהא רעדה, ובמקום רעדה שם תהא גילה.

אלול הרי הם ימי ההערכות לקראת הדין הגדול ונורא, וכפי שכותב ה"מטה אפרים" שעל האדם להתמלא פחד, רתת וזיע בימי חודש אלול, מתוך ידיעה מוחשית שהנה מגיע יום הדין הגדול והנורא, וחיינו בני משפחתו תלויים על כף המאזניים, ובידו להטות את הכף לטובה. מאידך, בתוך עומק הפחד, מוסתרת גם שמחה עצומה, שמחה על כך שהנה מגיע יום הדין בו נעמוד מול אבינו שבשמים, נפגש עמו ונזכה לקרבת אלוקים.

כך כתב האדמו"ר הבית אברהם מסלונים זצוק"ל, על הכתוב "אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלוקיכם" – שאין לך דבר ערב ומתוק מכך, שכולנו מתייצבים ביום הדין לפני מלך מלכי המלכים.

ואילו האדמו"ר הרב שמחה בונים מפשיסחא זצוק"ל, ביטא את הדברים בקולמוסו, בדרך חריזה: "השמחה והדאגה מוסתרת בפחד, יזכה ה' להיות שניהם גם יחד".

את השמחה עמה עלינו לגשת ליום הדין, הסביר כ"ק האדמו"ר הפני מנחם מגור זצוק"ל, על פי מה שקרא ממאורעות הזמן, מרישומיו של אסיר גוי שנאסר ונידון למאסר של חצי שנה, בכלא שמור

שנה טובה

ומסוגר, שם סבל מדורות. כדאי היה לו לסבול לשם כך. האישום בגינו הושב האיש בין סורג ובריח, מענין בהחלט: תשוקה בערה בקרבו לפגוש את נשיא ארצות הברית, ולשוחח עמו פנים אל פנים. מרוב שבערה תשוקה זו, הוא התייצב במקום בו הופיע הנשיא, דילג במסירות נפש מעל גבי מחיצות ומכשולים תוך שהוא מסכן את חייו.

בסופו של דבר הוא השיג את מבוקשו: הוא הגיע עד הנשיא בכבודו ובעצמו, ואף הצליח לשוחח עמו כמה רגעים. בו ברגע קפצו עליו שני אנשי המשמר, אזקוהו ואסרוהו ולאחר מכן הוא נשפט לששת חודשי כליאה מענים. אותו האסיר כתב את הדברים והדגיש שלמרות הכל, כדאי היו לו כל חודשי בית האסורים וכל היסורים והתלאה אשר עבר, עבור התמורה הנחשקת של לשוחח מספר רגעים, פנים מול פנים, עם נשיא הנערץ עליו.

למכאובים ולצער? אולם שוה הוא הצער וכדאי הוא הסבל, ושניהם מתקטנים לעומת השמחה הרבה והעצומה שהנה, התמלאה תשוקת לבבנו בכך שזכינו לעמוד לפני מלך מלכי המלכים בכבודו ובעצמו. כמה שמחה צריכים אנו לשמוח בכך! זה הכלל: חודש ימים יש בידינו להתמלא בהתעוררות תשובה, לשמוע לקול השופר האומר לנו: "שובו!". להתעורר ביראת הדין מחד, כי אכן נורא ואיום הוא היום, ומאידך התמלא בחדוה עילאה ובשמחה של דבקות. ואם כה נעשה, נזכה להיכנס ליום הדין כשאנו צחים כשלג.

זמני השבת:		ראש השנה ה'תשפ"ב (למטה הזמנים של יום ב')			לפי אופק ירושלים עיה"ק תובכ"א		
הדלקת נרות:	שקיעה:	עלות השחר:	נץ החמה:	חצות היום והלילה:	שקיעה:	מוצאי שבת:	רבנו תם:
18:21	19:01:15	5:05 / 4:46	6:18:00	00/12:37	19:00:00	19:27	20:16
		4:47/5:06	6:18:30	00/12:36	18:58:30	19:30	20:07

עלון "ראש השנה" מוקדש לרפואת: שמשון בן שמחה הי"ו	פרנס עלון "ראש השנה": הרב החפץ בעילום שמו שליט"א לעילוי נשמת: ר' יעקב יחיאל מיכל ב"ר שלמה זצ"ל	אשמח לקבל הע/ארות, תיקונים, עצות ועוד. נא להתקשר ל-025870079. נא לא לקרוא בזמן שזמן התפילה, קריאת התורה וכו'. העלון מוקדש לעילוי נשמת: עליזה בת מרים ז"ל. הרב אליהו בן טובה בקשי דודון זצוק"ל. לרפואת: משה בן שרה. חיה בת מלכה. להצלחת משפחת למני.	להחלמה מהירה: הרב רפאל גבריאל אליהו בן רחל חיה שליט"א. הרב שמואל אריה בן אלטע חנה רחל שליט"א
--	--	--	--

עלון "ויאמר משה"

מאחל לכל קוראיו ולכל בית עם ישראל

שנה טובה ומתוקה!

כתובה וחתומה טובה!

